

## **Centrum Oświatowo Dydaktyczne w służbie mieszkańcom i gościom diecezji ełckiej**

Centrum Oświatowo Dydaktyczne Diecezji Ełckiej zostało powołane do istnienia 3 listopada 2005 r.<sup>1</sup> przez biskupa ełckiego Jerzego Mazura SVD<sup>2</sup>. Ta nowa – i zarazem jedna z najmłodszych jednostek organizacyjnych, funkcjonujących w strukturach diecezji ełckiej. Siedziba mieści się Placu Katedralnym 1 w Ełku. Centrum stawia sobie za cel: działalność oświatowo-dydaktyczną, naukową, kulturalną i wychowawczą; poradnictwo psychologiczno-prawne; pomoc społeczną oraz aktywizację zawodową osób bezrobotnych i niepełnosprawnych. Osiągnięcie tych celów jest możliwe dzięki prowadzonej działalności gospodarczej (księgarnia, wydawnictwo i pracownia poligrafii, pracownia haftu komputerowego), gdyż całkowity dochód wypracowany przez podjednostki jest przekazywany na wspomniane powyżej zadania statutowe<sup>3</sup>.

Reprezentowanie instytucji na zewnątrz zostało powierzone dyrektorowi Centrum, którą to funkcję od 14 lutego 2006 r. pełni s. dr Blanka Szymańska OSB<sup>4</sup>.

W związku z tworzeniem od podstaw tej instytucji, konieczne było podjęcie wnikliwej analizy środowiska lokalnego, potrzeb i problemów,

---

<sup>1</sup> Por. Dekret Nr 2230/2005 z 3 listopada 2005 r. (Archiwum Ełckiej Kurii Diecezjalnej dalej: Archiwum EKD).

<sup>2</sup> Por. E. Szymańska, *Centrum Oświatowo Dydaktyczne Diecezji Ełckiej*, w: *Jan Paweł II woła o naszą świętość*, red. E. Szymańska, Ełk 2019, s. 160-167.

<sup>3</sup> Por. Statut Centrum Oświatowo Dydaktycznego z dnia 3 listopada 2005 r. (Archiwum EKD).

<sup>4</sup> Dekret Nr 342/2006 z 14 lutego 2006 r. (Archiwum EKD).

z którymi miejscowa społeczność boryka się najbardziej. Nawiązana w pierwszych dniach współpraca z kluczowymi instytucjami miasta i powiatu (Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Ełckie Centrum Kultury, Caritas Diecezji Ełckiej, szkoły i placówki oświatowe), trwająca nieprzerwanie, przyniosła wymierne efekty.

Pierwszym działaniem było stworzenie miejsc pracy dla osób bezrobotnych i niepełnosprawnych, którym nie tylko zaoferowano zatrudnienie, ale nadto – przywrócono nadzieję i wzmocniono poczucie własnej wartości. Otwierana kolejno Księgarnia św. Jerzego, Pracownia Poligrafii oraz Pracownia Haftu Komputerowego stanowią możliwość angażu dla kolejnych wspaniałych i zdolnych ludzi, których niepełnosprawność czy długotrwałe bezrobocie utwierdzały w poczuciu bezsensu życia i nieprzydatności społecznej. Włączenie ich w strukturę działań Centrum oraz konkretne osiągnięcia zawodowe – znane już nie tylko w diecezji ełckiej, ale też w Polsce i poza jej granicami – wzmocniły w pracownikach poczucie skuteczności i poszerzyły horyzonty. Wielką radością było dla Centrum otrzymanie Certyfikatu i znaku w Konkursie *W pełni zaradni*, nadanym w Krakowie w ramach drugiej jego edycji<sup>5</sup>.

Pierwszą formą działań wychowawczych skierowaną do młodzieży były cotygodniowe spotkania według opracowanego autorskiego programu *Inwestuj w siebie – Szkoła św. Benedykta jako droga do kształtowania dojrzałej osobowości*<sup>6</sup>. Całoroczne zajęcia dla trzydziestoosobowej grupy dziewcząt i chłopców ełckich szkół średnich – zapoczątkowane w październiku 2006 r. i trwające do wakacji 2007 r., prowadzone wraz z siostrami katechetkami, pedagogiem i psychologiem – zakończyły się wspólnym wyjazdem wakacyjnym na Sercańskie Dni Młodych do Pliszczyna (25-30 czerwca 2007 r.). Podejmowane ciekawe tematy z *życia*

---

<sup>5</sup> Certyfikat *W pełni zaradni* wydany w Krakowie w 2007 r., cyt. za: <http://centrumelk.pl/misja-centrum/> [dostęp: 12.02.2022].

<sup>6</sup> E. Szymańska, *Inwestuj w siebie – Szkoła św. Benedykta jako droga do kształtowania dojrzałej osobowości*, Ełk 2006 (program autorski; mps).

wzięte, okazja do pracy indywidualnej i grupowej, czas na refleksję, wspólne wyprawy w plener czy przygotowywanie podwieczorków sprawiły, że nie było kłopotów z frekwencją, a zamierzone cele wychowawcze zostały osiągnięte, co potwierdza stały kontakt z absolwentami tejże szkoły.

Na bazie wspomnianych spotkań, z inicjatywy młodzieży zostały zapoczątkowane warsztaty psychologiczne dla uczniów klas maturalnych zatytułowane: *Psychologiczne aspekty podejmowania decyzji i rozeznawania drogi życia*<sup>7</sup>. Od listopada 2007 r. odbyło się 13 ich edycji, zarówno w diecezji ełckiej, jak i poza jej granicami. Koszta udziału w zajęciach, przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia pokryte były w całości ze środków własnych Centrum. W inicjatywie tej wzięło udział niemal 200 osób, w dostosowanych grupach z uwagi na specyfikę tematu i form zajęć prowadzonych wraz z pracownikami naukowymi Wydziału Nauk Społecznych KUL i duszpasterzami młodzieży.

Inną formą spotkań młodzieżowych były weekendy benedyktyńskie, zapoczątkowane we wrześniu 2007 r. w Ełku, zorganizowane we współpracy z Oratorium im. Św. Jana Bosko na Barankach, które – z racji dużej ilości uczestników – udostępniło pomieszczenia, a także zasoby kadrowe. W pierwszym ze spotkań, zatytułowanym *Tylko dla twardzieli – szkoła życia św. Benedykta*<sup>8</sup>, wzięło udział 136 uczniów ełckich szkół podstawowych i średnich. Zajęcia stacjonarne i terenowe, pokazy multimedialne, małe formy teatralne okazały się skuteczną i ciekawą formą przekazu istotnych treści o wartościach uniwersalnych, których orędownikiem jest św. Benedykt – Patron Europy. W kolejnych tego typu spotkaniach (w tym w młodzieżowych piknikach organizowanych na terenie okolicznych nadleśnictw) wzięli udział również uczniowie z Grajewa i Szczuczyna, zachęteni przez swych rówieśników.

---

<sup>7</sup> B. Zarzycka, E. Szymańska, R. Rybarski, *Psychologiczne aspekty podejmowania decyzji i rozeznawania drogi życia 2007* (program autorski; mps).

<sup>8</sup> E. Szymańska, *Tylko dla twardzieli – szkoła życia św. Benedykta 2007* (program autorski; mps).

Począwszy od maja 2006 r. rozpoczęto działania o charakterze naukowym i kulturalno-oświatowym. Pierwszą poważną inicjatywą podjętą w tym zakresie było Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe *Życie zakonne wobec wyzwań współczesności* (12-14 maja 2006 r.). Jak się okazało, inicjatywa ta spotkała się z życzliwym przyjęciem, nabrała systematycznego charakteru w systemie dorocznym, a owoce tej pracy prezentowane były na Ogólnopolskiej Konferencji Przełożonych Wyższych Żeńskich Zakonów Klauzurowych w Częstochowie (10-15 lutego 2007 r.) oraz Konferencji Przełożonych Wyższych Zakonów Żeńskich w Częstochowie (13 października 2009 r.). Zaproszenia te do prezentacji dorobku i referatów były dla nas szczególnym wyróżnieniem. Na prośbę Konsulty dorobek ten został utrwalony w formie trzech wydawnictw multimedialnych<sup>9</sup>.

Szkoła Jana Pawła II to inicjatywa naukowa skierowana do dorosłych mieszkańców Ełku. Jej celem było przybliżenie uczestnikom nauczania papieskiego, a także próba jego akomodacji w życiu codziennym Polaka XXI w. Propozycja ta spotkała się z dużym zainteresowaniem Ełczan. Wśród prelegentów dominowały nazwiska pracowników naukowych kilku polskich uczelni oraz Wyższego Seminarium Duchownego w Ełku. Pierwsze spotkanie odbyło się już 16 maja 2006 r.<sup>10</sup>

Mając na uwadze konieczność ciągłego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, skierowana została – do zawodowych artystów fotografików i kamerzystów – propozycja szkoleniową pod hasłem: *Fotograf i kamerzysta w zgromadzeniu liturgicznym*. Psychologiczny profil dokumentalisty jako świadka misterium, wymogi Prawa Kanonicznego zasady liturgiczne wraz z ich historią oraz duszpasterski *de facto* wymiar pracy fotografa i kamerzysty – stały się głównymi tematami organizowanego cyklicznie kursu. Duże zainteresowanie wspomnianą tematyką

---

<sup>9</sup> Por. B. Zarzycka, *Zakazany owoc [CD]*, COD Ełk, 2007; B. Zarzycka, *Dar łaski czy zło konieczne? [CD]*, COD Ełk 2008; B. Zarzycka, *Sztuka mówienia TAK [CD]*, COD Ełk, 2008.

<sup>10</sup> Szczegółowy wykaz prelegentów, tematów i terminów dostępny w Archiwum EKD.

i dobra frekwencja sprawiły, że każdego roku odbywają się 2 edycje wspomnianego kursu organizowanego przez Centrum i Wydział Duszpasterstwa Ogólnego<sup>11</sup>.

Doskonalenie zawodowe nauczycieli – zwłaszcza katechetów – jest szczególną troską naszego Centrum. Oprócz cyklicznych spotkań o charakterze informacyjnym (odprawy katechetyczne), formacyjnym (rekolacje i dni skupienia), integracyjnym (wycieczki, spotkania, pielgrzymki, spotkania opłatkowe) we współpracy z Wydziałem Katechetycznym zaproponowano ciekawe szkolenia, warsztaty i sympozja<sup>12</sup>.

W ramach działań o charakterze kulturalno-oświatowym przeprowadzono wiele imprez sportowych, konkursów oraz objęto patronatem inicjatywę ełckiej grupy wspinaczkowej *Chłopcy skałkowcy* i festyny organizowane przez szkoły, instytucje pozarządowe, zapewniając kompetentną kadre i wspierając finansowo. Do najważniejszych w tym zakresie wydarzeń można zaliczyć: Spotkania Środowisk Twórczych, *I Rodzinny Turniej Szachowy o Puchar Biskupa Ełckiego* zorganizowany w ramach Ełckich Dni Rodziny. Z kolei organizowane spotkania autorskie i promocje książkowe (np. spotkanie z Jerzym Bauerem i jego książką o dziejach Ełku<sup>13</sup>) wraz z towarzyszącymi im okolicznościowymi referatami gromadziły niemal wszystkie pokolenia ełczan, suwalczan, augustowian czy mieszkańców Giżycka. Dla autorów polskich i zagranicznych były natomiast okazją do poznania tego wyjątkowego zakątka Polski oraz jego gościnnych gospodarzy.

---

<sup>11</sup> Por. tamże.

<sup>12</sup> Niewątpliwie, do najważniejszych zaliczyć można: *Metody i formy pracy z podręcznikiem dla klasy IV-VI, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych* (26.10.2006 r.; prof. Z. Marek, dr A. Walulik); *Współczesne rozpoznawanie i interwencja wobec osób eksperymentujących i uzależnionych od środków psychoaktywnych* (29 listopada 2007 r.; E. Konkol, E.W. Powi-chrowscy); *Współczesne zagadnienia bioetyczne. Metoda in vitro i metoda naprotechnologii* (11 marca 2010 r.; prof. Tadeusz Wasilewski); *Kompetencje komunikacyjne katechety* (12 stycznia 2010 r.; dr J. Smoleń); *System prewencyjny św. Jana Bosko w wychowaniu dzieci i młodzieży* (31 sierpnia 2010 r.; dr T. Jarecki) i wiele innych.

<sup>13</sup> J. Bauer, *Wyboiste koleiny losu, Ełk* 2007.

Nawiązując do wielowiekowej tradycji i dzięki wielkim wysiłkom po raz pierwszy w historii tych ziem została zorganizowana wystawa kamedulska *Ora et labora* w klasztorze wigierskim, w której uczestniczył jej autor – Franciszek Kupczyk – wybitny artysta fotografik, który temu dziełu poświęcił kilka miesięcy życia, dzieląc z kamedułami – budowniczymi i pierwszymi mieszkańcami Wigier – surową codzienność bliźniaczego klasztoru w Bieniszewie<sup>14</sup>. W otwarciu wystawy (20 czerwca 2008 r.) wzięło udział ponad 300 osób. Zainteresowanie tym wydarzeniem było tak duże, że w czerwcu 2010 r. – z okazji rozpoczęcia obchodów 300-lecia założonego przez kamedułów wigierskich miasta Suwałki – Urząd Miasta Suwałki zaprosił do przygotowania okolicznościowego wernisażu i wystąpienia oraz druku stosownego wydawnictwa.

Dla Centrum Oświatowo Dydaktycznego rok 2008 obfitował w wielkie wyzwania, ale i ogromną radość z faktu ich realizacji oraz wymiernych owoców. Dwa lata działania Centrum, częste kontakty z Instytucjami działającymi w zakresie pomocy społecznej, profilaktyki, wsparcia oraz obserwacja środowiska *starej części miasta* ukazały konieczność stworzenia miejsca, w którym – dzieci i młodzież po skończonych zajęciach szkolnych – mogłyby się czuć *u siebie* i rozwijać swe życiowe pasje. Po długich remontach, adaptacji pomieszczeń i wyposażeniu – powstała Ełcka Kuźnia Talentów im. Jana Pawła II<sup>15</sup> – poświęcona przez bpa Jerzego Mazura SVD w rocznicę śmierci Patrona (2.04.2008 r.) w obecności dzieci, młodzieży, rodziców, nauczycieli, władz Miasta i Powiatu.

Początkowe założenia – odnoszące się do zagospodarowania wolnego czasu w wymiarze rekreacji – szybko musiały ulec modyfikacji. Większość naszych podopiecznych przybywała na zajęcia bezpośrednio

---

<sup>14</sup> *Ora et labora. Katalog do wystawy*, red. E. Szymańska, Ełk 2008.

<sup>15</sup> Por. *Kuźnia Talentów*, w: *Polityka funkcjonalna Ełckiego Centrum Rewitalizacji Społecznej do 2025*, red. D. Bieleni, M. Felski, A. Kubica, Ełk 2017, s. 39, [https://www.rewitalizacja.elk.pl/wp-content/uploads/2018/03/Polityka\\_funkcjonalna.pdf](https://www.rewitalizacja.elk.pl/wp-content/uploads/2018/03/Polityka_funkcjonalna.pdf) [dostęp: 15.02.2022]; *Ełcka Kuźnia Talentów*, <https://archiwum.radio5.com.pl/kuznia-talentow-juz-dziala> [dostęp: 15.02.2002].

po lekcjach, bez spożycia ciepłego posiłku. W związku z tym, spotkania w Kuźni gromadziły dzieci i młodzież najpierw przy wspólnym stole, ucząc zarazem dobrych manier, szacunku dla spożywanych darów i właściwego traktowania biesiadników. Z czasem podopieczni *przejeli na siebie* odpowiedzialność przygotowywania posiłków, nakrywania i sprzątanania. Przy okazji wspólnego świętowania, pikników czy wyjazdów z udziałem zaproszonych gości, mogliśmy podzielić się swoimi kulinarnymi osiągnięciami.

Wyposażenie Kuźni – w gry wspomagające logiczne myślenie, językowe, przyrodnicze, zestaw audiowizualny, interaktywny zestaw multimedialny z bogatym oprogramowaniem interdyscyplinarnym, siłownię, stół tenisowy i bilard – sprawiło możliwość swobodnego i zmiennego podziału na grupy, dzięki czemu wszyscy podopieczni mogli uczyć się wzajemnie zasad zdrowej rywalizacji i współpracy, szacunku, wzajemnej pomocy, a także rozwijać zainteresowania i talenty. Ponad stuosobowa grupa podopiecznych odnalazła się w sekcji sportowej, muzycznej, kulinarnej, turystycznej i językowej. Podział na grupy był możliwy dzięki zapleczu lokalowemu oraz wspomagających – z ogromnym zaangażowaniem – nauczycieli, wychowawców i wolontariuszy.

Dział informatyczno-poligraficzny Centrum okazał się niezwykle przydatny w przedsięwzięciu utworzenia pracowni komputerowej dla dzieci i młodzieży. Zaangażowanie pracowników, ich kompetencje oraz wkład własny Centrum sprawiły, że w niedługim czasie oddano do użytku w pełni wyposażoną salę, w której podopieczni w mądry sposób korzystali ze zdobyczy techniki. Prowadzone z informatykiem zajęcia ukazały możliwości sprzętowe i zasoby internetowe przydatne w procesie edukacji. Grafik komputerowy zainteresował podopiecznych profesjonalnym projektowaniem do druku i użytków internetowych, czego wymiernym przykładem jest strona internetowa Kuźni, redagowana przez dzieci i młodzież oraz zaprojektowane, wydrukowane życzenia wręczone matkom oraz opiekunkom podczas Pikniku

z okazji Dnia Matki. Oprogramowanie przedmiotowe na wszystkie etapy edukacyjne okazało się ciekawą formą, która przykuwa uwagę, poszerza horyzonty i ułatwia odrabianie prac domowych. Wiedza zdobywana w ten sposób została wielokrotnie doceniona przez nauczycieli w szkołach. Wielką atrakcją stały się zajęcia językowe prowadzone metodami interaktywnymi. Efekty tych prac najbardziej dały się poznać podczas wakacyjnego wyjazdu TAJNIAK 2008.

Zakupione przez Centrum rowery umożliwiły organizowanie wspólnych wypraw plenerowych, podczas których wychowankowie uczyli się w praktyce zasad ruchu drogowego, samodyscypliny oraz odkrywali piękne zakątki swoich okolic. Od tego też momentu rozpoczęła swą działalność WYPOŻYCZALNIA ROWERÓW, szczególnie na trasy rowerowe Szlaków Papieskich Diecezji Ełckiej.

Te właśnie formy przeżywania razem czasu pozalekcyjnego ukazały jednocześnie wiele ludzkich dramatów rozgrywających się w rodzinach. Wiele zachowań i przyjmowanych przez dzieci i młodzież postaw nie wynika z ich świadomej decyzji – to raczej efekt ich sytuacji domowej: braku zainteresowania ze strony rodziców, braku rodziców, braku domu, poczucia niepotrzebności i bycia ciężarem, a nadto – patologii domowej z całym wachlarzem jej przejawów. Naturalnym zatem działaniem było doposażenie pracowni psychologicznej oraz wprowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, terapii grupowej i indywidualnej, a w kilku sytuacjach – interwencja do stosownych służb, sprawujących opiekę nad całymi rodzinami, do których należą podopieczni. Ku zaskoczeniu – wychowankowie stosunkowo chętnie – przez zabawę – weszli w proces terapii, odkrywając przed psychologiem swoje zranienia i ból. Spotkania w gronie wychowawców i specjalistów potwierdziły skuteczność doboru metod i stały się polem wymiany doświadczeń w pracy z wychowankami, u których widać zmiany na lepsze...

Wspomniany rok 2008 przyniósł drugie wielkie wydarzenie nie tylko o zasięgu ogólnopolskim, ale – jak się później okazało – między-



narodowym, realizowane z młodzieżą diecezji ełckiej, nadleśnictwami rejonu wschodniego i Wigierskim Parkiem Narodowym.

Podczas swojej pielgrzymki do Ojczyzny w 1979 r. papież zwrócił się do zebranych w Nowym Targu wiernych następującymi słowami: „Pilnujcie mi tych szlaków”<sup>16</sup>, a po powrocie do Watykanu niejako dopełnił swe życzenie: „dobrze by było umieścić w [mojej] biografii wszystkie trasy, na których byłem, żebym tak był wrośnięty w polską ziemię”. Nie można pozostać obojętnym ani na papieskie wezwanie, ani na jego nauczanie<sup>17</sup>.

Okazją do realizacji słów papieskich<sup>18</sup> są utworzone – z inicjatywy bpa Jerzego Mazura SVD, ordynariusza diecezji ełckiej – Szlaki Papieskie<sup>19</sup> *Tajemnice Światła (pieszy, rowerowy, konny)* z Ełku na Wigry<sup>20</sup>, *Tajemnice Zawierzenia (kajakowy)* z Wigier do Studzienicznej<sup>21</sup> oraz Szlak

<sup>16</sup> Por. *Pilnujcie mi tych szlaków czyli O tym, jak Ojciec Święty w polskie góry powraca*, red. A. Matuszczyk, U. Własiuk, Kraków 2002; U. Własiuk, *Rzecz o ks. Karolu Wojtyłę, nartach i czekoladzie na Papieskim Szlaku*, „Niedziela”, 2005, nr 9, s. 13; *Wędrujemy... Karol Wojtyła na turystycznym szlaku. Camminiamo... Karol Wojtyła sull'itinerario turistico*, red. U. Własiuk, B. Szarzyńska, J. Horwat, Ełk 2014; D. Reško, *Ksiądz Karol WOJTYŁA na turystycznych szlakach*, [https://www.pttkrynica.pl/wp-content/uploads/2016/07/ksi%c4%85dz\\_Karol\\_Wojty%c5%82a\\_PDF-1.pdf](https://www.pttkrynica.pl/wp-content/uploads/2016/07/ksi%c4%85dz_Karol_Wojty%c5%82a_PDF-1.pdf) [dostęp: 12.02.2022].

<sup>17</sup> Por. *Jan Paweł II – Święty*, dz. cyt., s. 7; E. Szymańska, *Szlaki Papieskie Diecezji Ełckiej drogami rozwoju osobistego i całej rodziny*, w: *Jan Paweł woła o naszą świętość*, red. E. Szymańska, Ełk 2019, s. 91-98; E. Szymańska, *Powiat Ełcki – Kraina Szlaku Papieskiego*, Olsztyn 2010, s. 3.

<sup>18</sup> Por. U. Własiuk, *Katalog wystawy „Karol Wojtyła na turystycznym szlaku”*, [http://www.szlakipapieskie.pl/index.php?menu=katalog\\_karol\\_wojtyla\\_na\\_turystycznym\\_szlaku](http://www.szlakipapieskie.pl/index.php?menu=katalog_karol_wojtyla_na_turystycznym_szlaku) [dostęp: 12.02.2022]; Tejże: *Szlaki Papieskie. Przewodnik (tom 1) – Tatry*, Edycja Świętego Pawła 2010; *Szlaki Papieskie. Przewodnik (tom 2) – Podhale*, Edycja Świętego Pawła 2010; *Szlaki Papieskie. Przewodnik (tom 3) – Orawa, Spisz, Pieniny*, Edycja Świętego Pawła 2011; *Szlaki Papieskie. Przewodnik (tom 4) – Beskid Żywiecki*, Edycja Świętego Pawła 2013.

<sup>19</sup> Por. *Tchnienie historii – powiew teraźniejszości. The breath of history, the waft of the present*, red. E. Szymańska, Ełk 2015.

<sup>20</sup> Por. U. Własiuk, *Na Pojezierzu Augustowsko-Suwalskim*, „Niedziela” 2008, nr 37, s. 20-21.

<sup>21</sup> Por. *Szlaki Papieskie Diecezji Ełckiej*, red. E. Szymańska, E. Semenowicz, Ełk 2001, s. 3n; *Po szlakach Jana Pawła II w Diecezji Ełckiej. Przewodnik*, red. E. Szymańska, Ełk 2015, s.16-23;

Papieski Apostołów Miłosierdzia (kajakowy) z Krutyni do Pizsa<sup>22</sup>. Ich przesłanie jest proste: podążając duchowymi śladami Jana Pawła II – w kontakcie z przyrodą i spotkanymi na trasie ludźmi – odkrywać piękno Boga i ślady Jego obecności. To żywy *pomnik*<sup>23</sup>, który – przez swą modlitwę, życzliwość, refleksję nad papieskim nauczaniem i zwyczajną obecność na szlakach – wnosimy naszemu Rodakowi<sup>24</sup> w duchu wdzięczności i pragnienia budowania *cywilizacji miłości*<sup>25</sup>.

Pierwszy ze szlaków – *Tajemnice Światta*<sup>26</sup> – został pobłogosławiony i zainaugurowany przez ordynariusza diecezji ełckiej, bpa Jerzego Mazura SVD, 14 czerwca 2008 r.<sup>27</sup> podczas Diecezjalnego Święta Młodzieży na Placu Jana Pawła II w Ełku<sup>28</sup>, w miejscu, gdzie papież sprawował Eucharystię dla pielgrzymów i gdzie Szlak Papieski *Tajemnice Światta* bierze swój początek. Wędrowanie nim stanowi szczególną okazję do poznawania Boga, historii i przyrody naszej pięknej ziemi, na trasie liczącej niemal 170 km<sup>29</sup> – prowadzącej przez ciekawe miejscowości ziemi ełckiej, Puszcę Augustowską, rezerваты przyrody oraz Wigierski Park Narodowy<sup>30</sup>.

Na uwagę zasługuje pierwszy etap Szlaku Papieskiego *Tajemnice Światta*, który w znacznym swym odcinku biegnie na terenie południowo-wschodniej części powiatu ełckiego. *Chrzest Jezusa w Jordanie* i dar naszego chrztu możemy rozważać w otoczeniu malowniczego lasu,

<sup>22</sup> Por. *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 64-67; *Szlak Papieski Apostołów Miłosierdzia*, <https://caminojp2.pl/kajakowy-szlak-papieski-apostolow-milosierdzia/> [dostęp: 15.02.2022].

<sup>23</sup> Por. U. Własiuk, *Inny pomnik Jana Pawła II*, „Niedziela” 2008, nr 16, s. 38; E. Szymańska, *O wędrowaniu Szlakami Papieskimi*, „Martyria” 10(2017), s. 10.

<sup>24</sup> Por. *Życie bez „Wujka”*, oprac. U. Własiuk, T.A. Janusz, „Niedziela” 2005, nr 16, s. 14-15.

<sup>25</sup> Por. *Jan Paweł II – woła o naszą świętość*, red. E. Szymańska, Ełk 2019.

<sup>26</sup> Por. R. Rogoziński, *Tajemnice światła. Szlak Papieski Ełk-Wigry*, Olsztyn 2009, s. 2-4.

<sup>27</sup> Por. *Wędrujemy...*, dz. cyt. s. 99.

<sup>28</sup> Por. *Powiat Ełcki – Kraina Szlaku Papieskiego*, red. E. Szymańska, R. Rogoziński, Ełk 2009, s. 2n.

<sup>29</sup> Por. U. Własiuk, *Wakacje na Szlakach Papieskich*, „Wychowawca” 2004, nr 7/8, s. 10-12.

<sup>30</sup> Por. E. Szymańska, *Szlaki Papieskie Diecezji Ełckiej w sercu Wigierskiego Parku Narodowego*, „Kwartalnik Wigry” 3(2017), s. 20-21.

usytuowanego wzdłuż drogi wiodącej do Rajgrodu. Po drodze pielgrzymi mogą zapoznać się z zabytkami znajdującymi się w miejscowości Ostryków i zabytkowym kościołem z XVII w., do których prowadzi – oznakowana znacznikiem papieskim – leśna ścieżka. Kościół powstał w miejscu spalonej w 1656 r. przez Tatarów ewangelickiej świątyni. Dzisiejszy, barokowy wygląd pochodzi z czasu odbudowy kościoła, to jest z 1667 r. Ta drewniana świątynia, obecnie rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, kryje w swoim wnętrzu wiele ciekawostek, m.in.: barokowy ołtarz główny z 1683 r., organy z 1799 r., ciekawy świecznik, a także ambonę z 1690 r. oraz XVIII-wiecznego anioła chrzcielnego<sup>31</sup>.

U kresu wędrówki pierwszego etapu, który wije się pomiędzy rzeką, jeziorami i lasami, oczom pielgrzyma – turysty ukazuje się piękny kościół rajgrodzki pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny założony już w XV w. za panowania księcia Witolda, kiedy to Rajgród był grodem i następnie miastem litewskim. Położony w sąsiedztwie Jeziora Rajgrodzkiego – po którym pływał Karol Wojtyła – od 1983 r. pełni funkcję Diecezjalnego Sanktuarium Maryjnego Matki Boskiej Królowej Rodzin<sup>32</sup>.

Kolejny etap Szlaku to odcinek z Rajgrodu do Sanktuarium Matki Bożej w Studzienicznej<sup>33</sup>, rozważamy na nim *Objawienie Jezusa na weselu w Kanie* – pierwszy cud – dla współczesnego człowieka to szczególny znak Bożej obecności w naszym życiu, a także czasem bardzo dyskretnej, niemal niedostrzegalnej troski Maryi, którą łatwo jest przeoczyć... Tu, na szlaku, w atmosferze wyciszenia wewnętrznego łatwiej możemy spojrzeć na siebie z dystansu...

---

<sup>31</sup> Por. *Szlaki Papieskie Diecezji Ełckiej*, dz. cyt., s. 30-31; R. Rogoziński, *Szlak Papieski Tajemnice Światła*, dz. cyt., s. 5n; *Po Szlakach św. Jana Pawła II*, dz. cyt., s. 6.

<sup>32</sup> Por. tamże, s. 33-34; *Po Szlakach św. Jana Pawła II*, dz. cyt., s. 6-9; R. Rogoziński, *Szlak Papieski Tajemnice Światła*, dz. cyt., s. 11n.

<sup>33</sup> Por. *Szlaki Papieskie Diecezji Ełckiej*, dz. cyt., s. 41-47; R. Rogoziński, *Szlak Papieski Tajemnice Światła*, dz. cyt., s. 15n.

Ten odcinek szlaku to nie tylko miejsce atrakcyjne dla ekologów, miłośników natury i zainteresowanych unikalnymi gatunkami roślin i zwierząt<sup>34</sup>. Od lat puszcza<sup>35</sup> była także schronieniem walczących o niepodległość<sup>36</sup>, a przed sześćdziesięciu laty tu właśnie rozegrały się dramatyczne wydarzenia – najpierw z czasów okupacji, później – Obławy Augustowskiej. W tej ziemi spoczywają prawdziwi rycerze wolności, którzy odważyli stanąć do walki z regularnym wojskiem – Armią Czerwoną. Patronat nad obchodami rocznicy augustowskiej, które miały miejsce w tym roku objęli bp Jerzy Mazur oraz śp. Prezydent Lech Kaczyński i śp. biskup polowy WP Tadeusz Płoski. Tragiczne wydarzenia, jakie miały miejsce 10 kwietnia 2010 r. na podsmoleńskim lotnisku uniemożliwiły przyjazd dostojnych gości, ale obchody odbyły się. Powstały też ciekawe publikacje historyczne zachęcające do poznawania najnowszej historii Puszczy Augustowskiej<sup>37</sup>.

Na Szlaku znajduje się także sanktuarium w Studzienicznej, które niespodziewanie i na własną prośbę, wracając niejako do lat młodości – nawiedził podczas swojej pielgrzymki do diecezji ełckiej Jan Paweł II, Miało to miejsce 9 czerwca 1999 r.<sup>38</sup> Zaskoczonym tym niesamowitym widokiem turystom i mieszkańcom papież powiedział: „Nie jestem tu po raz pierwszy, ale jako Papież pierwszy i chyba ostatni”<sup>39</sup>. I pomimo spontanicznego sprzeciwu – słowa te się spełniły...

---

<sup>34</sup> *Nadleśnictwo Szczebra: kraina puszczy, rzek i jezior*, red. R. Rogoziński, R.W. Łapińscy, Szczebra-Bryzgiel 2011, s. 4n; *Nadleśnictwo Augustów: leśnictwo puszczańskich kniei*, red. R. Rogoziński, A. Stachurski, Augustów 2009, s. 3n; *Rezerваты przyrody. Nature reserves*, red. R. Ziemblicki, R. Rogoziński, tłum. N. Lachert, Augustów 2013, 4n.

<sup>35</sup> Por. *W sercu Puszczy Augustowskiej*, red. R. Rogoziński, Płaska 2012, s. 11n.

<sup>36</sup> Por. *Szlak Orła Białego*, red. R. Rogoziński, A. Strumiłło, Augustów 2015, s. 8n; *Szlak Orła Białego: przewodnik*, red. W. Batura, R. Rogoziński, Augustów 2015, s. 10n.

<sup>37</sup> Por. *Pro patria: miejsca pamięci narodowej w Puszczy Augustowskiej*, red. A. Strumiłło, I. Górska, A. Matusiewicz, R. Rogoziński, Augustów 2014, s. 8n.

<sup>38</sup> Por. *Jan Paweł II w Diecezji Ełckiej*, red. J. Sikora, Ełk 1999, s. 34-38; *Jan Paweł II. Święty, który chodził po naszej ziemi*, dz. cyt., s. 87-93, 107-112; *Jan Paweł II woła o naszą świętość*, dz. cyt., s. 114-119; *Szlaki Papieskie Diecezji Ełckiej*, dz. cyt., s. 48-53.

<sup>39</sup> Por. *Wędrujemy...*, dz. cyt., s. 105-107.

Dalej Szlak Papieski prowadzi wzdłuż Jeziora Studzieniczańskiego, Białego i Kanału Augustowskiego<sup>40</sup>, oraz przez atrakcyjne turystycznie śluzę przepuszczające kajakarzy i innych wodnych wędrowców – wyznaczonym szlakiem przez piękne zakątki, można tu rozważać trzecią *Tajemnicę światła – Głoszenie Królestwa i wzywanie do nawrócenia*. Warto pamiętać, że głoszenie Królestwa Bożego odbywa się także dziś, kiedy na nowo musimy dawać świadectwo prawdzie, wyrażającej się w szacunku dla ludzkiego życia, ludzkiej pracy...

Następnym punktem naszej drogi jest mała miejscowość leżąca nad Czarną Hańczą – Mikaszówka<sup>41</sup>. Przed zabytkową plebanią od razu można „spotkać się” z papieżem, którego figurę umieszczono przed budynkiem dla uczczenia Jego pobytu w tym miejscu. Nie mogło być inaczej, skoro Wojtyła wraz z podopiecznymi wodnym szlakiem wyznaczonym przez Hańczę, płynął wraz z dziewięcioma towarzyszami z Suwałk-Wigier do Augustowa-Studzienicznej w lipcu 1954 r.<sup>42</sup>

Czwarty etap Szlaku, podczas którego rozważana jest *Tajemnica Przemienienia Pana Jezusa na Górze Tabor* – uczniom Jezus ukazał się w swej Boskiej naturze, ale jakże często przemawia do nas w drugim człowieku, którego omijamy, marginalizujemy, odpychamy, wybierając własne poczucie bezpieczeństwa...

Ten etap Szlaku prowadzi wzdłuż Czarnej Hańczy z Mikaszówki do Sejn<sup>43</sup>. To okazja do refleksji nad pięknem przyrody, która nie jest – na szczęście – naznaczona niszczycielskim działaniem człowieka. Ten niemal 30 kilometrowy odcinek prowadzący przez Giby – z wymow-

---

<sup>40</sup> Por. *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 32-34; R. Rogoziński, *Tajemnice Światła*, dz. cyt., s. 12-17.

<sup>41</sup> Por. *Szlaki Papieskie Diecezji Ełckiej*, dz. cyt., s. 56-61; *Jan Paweł II. Święty, który chodził po naszej ziemi*, dz. cyt., s. 56; *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 34-35; R. Rogoziński, *Tajemnice Światła*, dz. cyt., s. 16-17.

<sup>42</sup> Por. U. Własiuk, *Duszpasterstwo i wypoczynek*, w: *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 14-15; też *Duszpasterstwo i wypoczynek*, w: *Jan Paweł II. Święty...*, dz. cyt., s. 15-20; *Wędrujemy...*, dz. cyt., s. 101; J. Rieger, *Lekcja skupienia, przyjacieli i modlitwy*, w: *Jan Paweł II. Święty...*, dz. cyt., s. 21-25.

<sup>43</sup> Por. R. Rogoziński, *Tajemnice Światła*, dz. cyt., s. 18-19.

nym pomnikiem ofiar Obławy Augustowskiej – przypomina również o dramatach czasów wojny i sowietyzacji<sup>44</sup>.

To ważna lekcja historii, która wprowadza w świat różnych kultur, tradycji i języków skupionych w powiatowym mieście Sejny z przepięknym poddominikańskim klaszturem i Bazyliką Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny z XVII w.<sup>45</sup> W kościele tym *znajduje się jeden z cenniejszych zabytków – gotycka figurka słynąca cudami, zwana również *Madonną Szafkową*, pochodząca prawdopodobnie z XV w., wykonana przez nieznanego z imienia rzeźbiarza gdańskiego. Na prośbę biskupów polskich papież Paweł VI – Bullą z 3 lutego 1973 r. – udzielił zgody na koronację cudownej i łaskami słynącej figury. Koronacja ta ostatecznie odbyła się 6 września 1975 r. po przewodnictwem Karola kardynała Wojtyły – ówczesnego metropolity krakowskiego<sup>46</sup>.*

Trasą wiodącą pomiędzy jeziorami rozważamy piątą *Tajemnicę Światła – Ustanowienie Eucharystii* – Eucharystia nie jest jedynie znakiem, symbolem, lecz żywą obecnością Boga w codziennym wymiarze ludzkiego życia...

W cieniu drzew Wigierskiego Parku Narodowego, pokonując niespełna 30 kilometrów i niezwykle malowniczy ostatni odcinek Szlaku Papieskiego – docieramy na Wigry<sup>47</sup>.

Centrum tego kompleksu stanowi świątynia pw. *Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny*, została ona wybudowana dla Ojców Kamedułów w latach 1694-1745. Pierwotnie, był to kościół kamedulski, a od 1799 r. katedra diecezji wigierskiej, zaś po 1818 roku – kościół parafialny. 9 czerwca 1999 r. modlił się tu Papież Jan Paweł II<sup>48</sup>. Po stronie północnej świątyni znajduje się obecnie kaplica adoracji Najświętszego

---

<sup>44</sup> Por. *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 62-63.

<sup>45</sup> Por. tamże, s. 38-39; R. Rogoziński, *Tajemnice Światła*, dz. cyt., s. 20-21; *Szlaki Papieskie*, dz. cyt., s. 63-66.

<sup>46</sup> Por. *Wędrujemy...*, dz. cyt., s. 108; *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 36-37.

<sup>47</sup> Por. R. Rogoziński, *Tajemnice Światła*, dz. cyt., s. 22-23; *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 40-41.

<sup>48</sup> Por. *Wędrujemy*, dz. cyt., s. 104; *Szlaki Papieskie*, dz. cyt., s. 72; *Jan Paweł II. Święty, który...*, dz. cyt., s. 86-106.

Sakramentu z klęcznikiem papieskim. W tym miejscu 9 czerwca 1999 r. Jan Paweł II adorował Najświętszy Sakrament i odprawiał nabożeństwo czerwcowe<sup>49</sup>. Papieska kaplica adoracji mieści się w dawnym kapitułarzu – miejscu zebrań Kapituły Zakonnej Kamedułów. Przez wiele lat kaplica stanowiła centrum życia liturgicznego wigierskiej parafii, nim kościół podniesiono z ruin. W podłodze znajduje się najstarszy zabytek świątyni – kamienna płyta z 1715 r. z epitafium w języku łacińskim; które można by przetłumaczyć: *Błogosławieni, którzy w Panu umierają, albowiem czyny ich podążają za nimi – mówi duch*<sup>50</sup>.

To właśnie miejsce – po trudach papieskiego pielgrzymowania po Ojczyźnie – wybrał na odpoczynek Jan Paweł II, przebywał tu w dniach od 8 do 9 czerwca 1999 r. Z dala od gwaru świata, w malowniczej scenerii Eremu Wyspy Wigierskiej, pośród ciszy zatrzymał się Papież-Polak, dając nam milczące świadectwo – zupełnie jak wigierscy kameduli – o konieczności wyboru wartości nieprzemijających, z których nawet śmierć nas nie ogołoci. Wartości – modlitwy i pracy, życia społecznego i świadomej samotności, trwania w służbie i odpoczynku – wartości *piękna i dobra*, dla których warto poświęcić wszystko...

Z inicjatywy bpa Jerzego Mazura SVD, w szczególnej scenerii jezior i rzek, Wigierskiego Parku Narodowego oraz Puszczy Augustowskiej, 11 sierpnia 2008 r. na Wigrach został pobłogosławiony i zainaugurowany przez kard. Stanisława Dziwisza – metropolitę krakowskiego, w obecności kard. Józefa Glempa – Prymasa Polski, abpa Wojciecha Ziemby – metropolity warmińskiego, bpa Stanisława Budzika – sekretarza generalnego Komisji Episkopatu Polski oraz bpa Tadeusza Bronakowskiego – biskupa pomocniczego łomżyńskiego – Kajakowy Szlak Papieski *Tajemnice Zawierzenia* z Wigier do Studzienicznej<sup>51</sup>. Podczas tej uroczystości obecni byli również: prezes Fundacji Szlaki Papieskie –

---

<sup>49</sup> Wspomnienie o tym wydarzeniu spisała: H. Kamińska, *Idziemy śpiewać czerwcowe*, w: *Jan Paweł II. Święty, który...*, dz. cyt., s. 95-97.

<sup>50</sup> Por. *Szlaki Papieskie*, dz. cyt., s. 70-73; *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 42-43.

<sup>51</sup> Por. tamże, s. 81-85; *Wędrujemy...*, dz. cyt., s. 93.

pani Urszula Własiuk, duszpasterz Szlaków Papieskich – ksiądz prałat Stefan Misiniec oraz profesor Jerzy Rieger<sup>52</sup> – przed laty uczestnik spływów studenckich organizowanych przez biskupa Karola Wojtyłę i członka Środowiska.

Trasę Szlaku Papieskiego wyznacza szlak spływu kajakowego, który ks. Karol Wojtyła rozpoczął wraz z młodymi naukowcami krakowskiego środowiska akademickiego, na stałe współpracującymi ze swoim duchowym opiekunem. Wydarzenie to miało miejsce 19 lipca 1954 r. W spływie wzięło udział dziewięć osób, które wraz z *Wujkiem* do augustowskiej mety dopłynęły szczęśliwie w 31 lipca 1954 r.

Pielgrzymowanie Kajakowym Szlakiem Papieskim *Tajemnice Zawierzenia* jest szczególną okazją do refleksji na trasie liczącej ponad 140 km. Ważne jest, aby przemierzając te przepiękne okolice, znaleźć czas na rozważanie ponadczasowego przesłania, które Jan Paweł II pozostawił nam w swoich wielkich Aktach – *Tajemnicach Zawierzenia*<sup>53</sup>.

Kajakowy Szlak Papieski *Tajemnice Zawierzenia* rozpoczyna się na Wigrach<sup>54</sup>, w miejscu, gdzie pływał kajakiem ks. Karol Wojtyła wraz ze swymi młodymi towarzyszami w dniach 20-23 lipca 1954 r.<sup>55</sup>, a później (9 czerwca 1999) – już jako papież Jan Paweł II – przybył tu statkiem. To wydarzenie na trwałe wpisuje się w naszej pamięci. Rozważając *Akt osobistego Zawierzenia Jana Pawła II Matce Bożej* – znany nam z łacińskich słów Jego dewizy: *Totus Tuus* (6 czerwca 1979). Był to szczególny moment – początek pontyfikatu, który do historii przeszedł jako wielki i dramatyczny. W słowach tych – *Cały Twój* – Jan Paweł II wyraził swoją ufność Maryi – najlepszej przewodniczce człowieka<sup>56</sup>.

---

<sup>52</sup> Por. J. Rieger, *Lekcja skupienia...*, dz. cyt., s. 21-25; *Szlaki Papieskie*, dz. cyt., s. 85; *Wędrujemy...*, dz. cyt., s. 11.

<sup>53</sup> Por. *Po Szlakach*, dz. cyt., s. 16-17.

<sup>54</sup> Por. *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 46-47; *Szlaki Papieskie*, dz. cyt., s. 89n; *Po Szlakach*, dz. cyt., s. 16-17.

<sup>55</sup> Por. *Wędrujemy*, dz. cyt., s. 91n; *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 50-51; U. Własiuk, *Duszpasterstwo i wypoczynek*, w: *Jan Paweł II...*, dz. cyt., s. 18.

<sup>56</sup> Por. *Szlaki Papieskie*, dz. cyt., s. 90-96; *Po Szlakach*, dz. cyt., s. 18-19.



Poprzez Maćkową Rudę i Budę Ruską dotrzemy do Wysokiego Mostu. Po odpoczynku – następnego dnia rano, rozważając *Akt Zawierzenia Niepokalanemu Sercu Maryi* dokonany 25 marca 1984 r. w Rzymie, jako odpowiedź na prośbę Matki Bożej skierowaną do wiernych w Fatimie oraz jako wyraz wdzięczności za ocalenie życia po zamachu na Placu św. Piotra<sup>57</sup>.

Kolejny malowniczy etap spływu Czarną Hańczą wiedzie z Frącek, przez Okótek i Łozki, zaprowadzi nas on do Jałowego Rogu, w pobliżu Mikaszówki, w której miało miejsce ciekawe zdarzenie z udziałem miejscowego proboszcza i nieznanego turysty, którym – jak się później okazało – był bp Karol Wojtyła<sup>58</sup>. Przemierzając te przepiękne okolice pochylamy się nad tajemnicą kolejnego zawierzenia papieskiego – tym razem nad papieskim *Aktem Zawierzenia Najświętszej Maryi Pannie Kościola i ludzkości w Roku Jubileuszowym 2000* (z 8 października 2000 r.)<sup>59</sup>. W roku milenium chrześcijaństwa Jan Paweł II wskazał, że droga człowieka do Boga i zbawienia jest drogą Maryi – jej miłości, serca, ufności i troski.

Od Jałowego Rogu przez Mikaszówkę – przepięknym Kanałem Augustowskim, którym płynął i kajakiem (1954 r.), i statkiem (1999 r.) Karol Wojtyła – Jan Paweł II – docieramy do Suchej Rzeczki, rozważając papieski *Akt Zawierzenia Świata Bożemu Miłosierdziu w Łągiwnikach* (17 sierpnia 2002)<sup>60</sup>. Każdy, niezależnie od tego jak układają się koleje jego życia może znaleźć miłosierdzie...

Następnie Szlak wiedzie do Studzienicznej. Pomnik Papieża nad jeziorem przy kaplicy przypomina Jego wizytę w tym miejscu, Ojciec Święty dotarł tu na osobistą prośbę, odwiedzając naszą diecezję. Ten

---

<sup>57</sup> Por. *Szlaki Papieskie*, dz. cyt., s. 97; *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 52-53.

<sup>58</sup> Por. *Szlaki Papieskie*, dz. cyt., s. 101n; *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 56-57; *Po Szlakach*, dz. cyt., s. 20-21.

<sup>59</sup> Por. *Szlaki Papieskie*, dz. cyt., s. 103-108; *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 58-59; *Po Szlakach*, dz. cyt., s. 22-23.

<sup>60</sup> Por. *Szlaki Papieskie*, dz. cyt., s. 109-114; *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 58-59; *Po Szlakach*, dz. cyt., s. 21-22.

etap jest szczególną okazją i zachętą do refleksji *nad osobistym zawierzeniem Miłosiernemu Jezusowi i Jego Matce*<sup>61</sup>.

Od inauguracji Szlaków. W różny sposób przemierzyło je ponad 10 tysięcy osób z kraju z zagranicy, w formach indywidualnych i zorganizowanych, z czego połowę tej liczby stanowią ludzie młodzi przybywający na Szlaki z wycieczkami szkolnymi i pielgrzymkami z odległych stron Polski i innych krajów. Ta propozycja – łącząca wypoczynek, kontakt z przyrodą, historię, ludzi – jest najlepszą formą oddziaływać wychowawczych na młode pokolenie...

Rok 2009 był rokiem Millennium męczeńskiej śmierci św. Brunona z Kwerfurtu – misjonarza naszych ziem. Decyzją Biskupa Ełckiego do przygotowania tych obchodów wraz z Komitetem Honorowym zostało wytypowane Centrum Oświatowo Dydaktyczne, reprezentujące diecezję ełcką we wspólnych działaniach z Urzędem Marszałkowskim i Wojewódzkim w Olsztynie. Już w styczniu zorganizowaliśmy okolicznościowe sympozjum dla młodzieży z całej Diecezji, która licznie przybyła do Ełckiego Centrum Kultury, gdzie 22.01.2009 została zapoznana z zagadnieniami ekumenicznymi w roku w Roku Tysiąclecia Męczeńskiej Śmierci św. Brunona z Kwerfurtu. Sympozjum rozpoczęło się o godz. 10:00 w Ełckim Centrum Kultury – powitaniem bpa Romualda Kamińskiego, przewodniczącego Komitetu Jubileuszowego oraz wykładem ks. dr. Andrzeja Gałki z Warszawy pt. *Jak doszło do podziałów w Kościele*. Po nim młodzież z Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. Piramowicza w Augustowie przedstawiła okolicznościowy Program Słowno Muzyczny. Zagadnienie dialogu ekumenicznego przedstawił w swym referacie *O dialogu Ekumenicznym* ks. dr. Jacek Wojtkowski z Olsztyna. Po przerwie – ponad 200-osobowa grupa młodzieży uczestnicząca w sympozjum – udała się do katedry, gdzie o godzinie 13:00 została odprawiona uroczysta Msza św. pod przewodnictwem ordynariusza diecezji ełckiej – bpa Jerzego Mazura SVD. Sympozjum zakoń-

---

<sup>61</sup> Por. *Szlaki Papieskie*, dz. cyt., s. 115-119; *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 60-61; *Po Szlakach*, dz. cyt., s. 22-23.

czyło się wspólną agapą w Centrum Oświatowo Dydaktycznym. Cieszyliśmy się tak dużą frekwencją i zainteresowaniem prezentowaną tematyką oraz zaangażowaniem nauczycieli w sprawną organizację tego wydarzenia.

Wydawnictwa albumowe (*Album Diecezja Ełcka*)<sup>62</sup> oraz książkowe (*Opowieść oślepiętego mnicha*<sup>63</sup>, *Śladami św. Brunona*<sup>64</sup>) to tylko niektóre inicjatywy Centrum, które dotarły do szerokich grup odbiorców w ramach obchodów milenijnych.

Kluczowym wydarzeniem były uroczystości Millennium zorganizowane w Giżycku 20-21 czerwca 2009 r. Łącznie wzięło w nich udział ponad 30 tysięcy osób z Polski i zagranicy, z których 1/3 stanowiła młodzież. To właśnie dla nich zarezerwowany był pierwszy dzień obchodów, prowadzony przez o. Jana Górę OP wraz z ekipą ledniczą, a zwieńczony nocnym spektaklem pt. *Misja św. Brunona* Teatru im. Węgrzyna z Ełku, w reżyserii p. Piotra Kowalewskiego<sup>65</sup>. To wielkie przedsięwzięcie, w które zaangażowanych było ponad 100 aktorów, magików i miotaczy ognia, specjalnie przygotowane zwierzęta, najbardziej utkwiło w pamięci młodych uczestników giżyckiego spotkania, którzy z sentymentem powracają do tamtego dnia. Uroczystości niedzielne – z udziałem władz państwowych Polski, Niemiec, Litwy, Danii oraz delegacji samorządowych i całego Episkopatu Polski, Litwy i Białorusi wraz z legatem papieskim na czele – potwierdzały wagę historyczności obchodów i znaczenia, jakie mają one dla kształtowania dialogu kultur, religii, wyznań, stosunków międzynarodowych i społecznych. Trwające ponad pół roku przygotowania – zarówno logistyczne, merytoryczne, formalne, dydaktyczne, jak i duszpasterskie – choć wyczerpujące – zostały wynagrodzone pięknem i klimatem tych dni<sup>66</sup>.

---

<sup>62</sup> *Diecezja Ełcka*, red. K. Bujnowski, Bydgoszcz 2009.

<sup>63</sup> J. Skorupski, *Opowieść oślepiętego mnicha*, Warszawa 2009.

<sup>64</sup> W. Guzewicz, *Śladami św. Brunona*, Ełk 2008.

<sup>65</sup> *Misja św. Brunona* [CD], reż. P. Kowalewski, COD Ełk 2009.

<sup>66</sup> *Millennium św. Brunona. Materiał filmowy dwudniowej celebracji* [2 CD], COD Ełk 2009.

*Nie dla mierniaków – zajęcia z profilaktyki uzależnień 2009*<sup>67</sup> to projekt zrealizowany w ramach Ełckiej Kuźni Talentów<sup>68</sup>. Wytyczony został tym razem cel stworzenia ciekawej propozycji – alternatywy do prawidłowego zagospodarowania czasu wolnego, promocji zdrowego stylu życia, profilaktyki, współpracy z rodziną w dysfunkcji, dzięki czemu podopieczni zdobyli umiejętność przyjmowania właściwych postaw życiowych, a swoją wiedzą i zachowaniem nauczyli się oddziaływać na najbliższe środowisko.

Zgodnie z założeniami, stworzone zostało miejsce i warunki, w których dzieci i młodzież zostały otoczone fachową opieką psychologiczną zarówno w terapii indywidualnej i grupowej, rozwinęły swoje umiejętności językowe. Zajęcia prowadzone metodami interaktywnymi (w specjalnie przygotowanej Sali konferencyjnej) oraz plenerowe, wpłynęły na atrakcyjny przekaz niezbędnych treści w zakresie profilaktyki uzależnień oraz w przedmiotach humanistycznych, co w efekcie przełożyło się na poprawę wyników w nauce i zachowaniu oraz odkryciu, że zdobywanie wiedzy połączone z promocją zdrowego stylu życia może być niesamowitą i atrakcyjną przygodą. W ten sposób wsparto rodziców i szkołę w realizacji zadań wychowawczych, dydaktycznych oraz wzmocniono kształtowanie właściwych postaw w zakresie profilaktyki uzależnień (współpraca w grupie, pomoc w zajęciach) wśród młodych mieszkańców Ełku.

W projekcie łącznie wzięło udział ponad 70 osób, dzieci i młodzieży. W czasie zajęć dydaktycznych i warsztatowych, prowadzonych przez wychowawców, nauczycieli, terapeutów i wolontariuszy, starano się kształtować postawy sprzyjające podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z zażywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych. Ponadto – w ramach indywidualnych konsultacji psychologicznych dla

---

<sup>67</sup> Por. Dokumenty projektowe: *NIE DLA MIERNIAKÓW*, UM Ełk 2009 [Archiwum EKD].

<sup>68</sup> E. Szymańska, *Nie dla mierniaków*, <http://www.wdo.elk.pl/artykuly/14-informacje/62-nie-dla-mierniak-zajia-z-profilaktyki-uzalemniew-ekt> [dostęp: 15.02.2022].

podopiecznych i ich rodziców – zwrócono uwagę na poprawę emocjonalnego i społecznego funkcjonowania dzieci w środowisku pozaszkolnym często borykającym się z problemem alkoholizmu, uzależnień i innych dysfunkcji. Otaczając troską podopiecznych, zwrócono również uwagę na ich podstawowe potrzeby, zapewniając jeden posiłek dziennie – wielokrotnie przygotowywany przez samych podopiecznych w ramach zajęć kulinarnych – oraz możliwość odpoczynku, rekreacji w gronie rówieśniczym. Uczestnikami projektu były dzieci i młodzież w wieku od 7 do 16 lat, pochodzące z rodzin alkoholowych, niewydolnych wychowawczo oraz o trudnej sytuacji materialnej. Wszyscy chętnie korzystali z zajęć uatrakcyjnionych ciekawymi programami multimedialnymi. Podopieczni – niezależnie od grupy wiekowej – zawiazali zwartą wspólnotę o jasno określonym celu szczegółowym: rozwój umiejętności, wyrównanie niedoborów edukacyjnych i promocja zdrowego stylu życia. Ponadto, wychowankowie nabyli umiejętności nawiązywania prawidłowych kontaktów z rówieśnikami i osobami dorosłymi. Zrealizowano zamierzone cele, przy dużym wkładzie własnym, gdyż uzyskana dotacja w ramach grantu zapewniła jedynie w okrojonym stopniu pokrycie kosztów prowadzenia zajęć i materiałów promocyjnych<sup>69</sup>.

*TAJNIAK 2009 = TERENOWA AKADEMIA JUNIORA – NAJLEPSZA INICJATYWA AKTYWNEGO KSZTAŁCENIA*<sup>70</sup>. W ramach Ełckiej Kuźni Talentów zrealizowane zostało zadanie stanowiące alternatywę wypoczynku letniego dzieciom, które nigdzie nie wyjechały na wakacje. *TAJNIAK* okazał się ciekawą propozycją edukacyjną, wychowawczą i rekreacyjną skierowaną do dzieci i młodzieży. Podopieczni uczestniczyli w warsztatach muzycznych, wycieczkach, zajęciach językowych oraz spotkali ciekawych ludzi. Wyprawa na Wyżynę Lubelską była do-

---

<sup>69</sup> Por. Dokumenty projektowe: *NIE DLA MIERNIAKÓW*, dz. cyt., s. 6.

<sup>70</sup> Por. Dokumenty projektowe: *TAJNIAK = TERENOWA AKADEMIA JUNIORA NAJLEPSZA INICJATYWA AKTYWNEGO KSZTAŁCENIA*, UM Ełk 2009 [Archiwum EKD].

skonałą okazją do poznania nowych miejsc, a jednocześnie zapoznania się z naszą historią i piękną przyrodą. Prowadzone warsztaty pomagały wzmocnić dobre strony i eliminować niepożądane zjawiska, często przenoszone z rodzinnych oraz podwórkowych środowisk, dzięki czemu nasi podopieczni mogli podjąć wyzwanie przemiany siebie i świata.

W zadaniu *Rejs w historię* – zgodnie z założeniami – wzięło udział dwadzieścia osób, które realizowały zamierzone cele podczas tygodniowego pobytu. *Dziecięce Warsztaty Chorałowe* to nowatorska propozycja skierowana do dzieci i młodzieży lubiących śpiew z elementami historii starożytnej i nauki języka łacińskiego. Ku zdziwieniu organizatorów wzięło w nich udział ponad 40 osób, które z wielkim zaangażowaniem zapoznały się z dziejami tego typu śpiewu, uczyły się jego zasad oraz podstawowych słów języka klasycznego, aby móc i wiedzieć, co śpiewać. Warsztaty zakończyły się koncertem na Barankach. Z kolei zajęcia ogólnorozwojowe, terenowe, rekreacyjne i językowe realizowane w Centrum oraz na trasie Szlaku Papieskiego z Ełku na Wigry (i nie tylko) cieszyły się wielkim zainteresowaniem z uwagi na ich atrakcyjność. Podróż i rejs statkiem papieskim TRYTON miały bardzo szybko, wypełniona grammi słownymi, muzycznymi oraz *porozumiewaniem się w języku angielskim i niemieckim*, dzięki czemu nowe słownictwo automatycznie trafiało do umysłów małych podopiecznych w atrakcyjnej formie<sup>71</sup>.

Dzięki życzliwości Prezydenta Miasta Ełku i Komisji Grantowej przy Urzędzie Miasta Ełku zrealizowano kolejny pomysł na zajęcia w ramach projektu *Nie dla kujonów – interaktywne nie lekcje w EKT*<sup>72</sup>. W zajęciach wzięło udział ponad 50 osób w różnych grupach wiekowych i poziomach zaawansowania, zwłaszcza w bloku przedmiotów humanistycznych. Dużym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia językowe, prowadzone metodami interaktywnymi zarówno w salach konferencyjnych, jak i na świeżym powietrzu. Nauczyciele języków obcych

---

<sup>71</sup> Dokumenty projektowe: *TAJNIAK*, dz. cyt., s. 8.

<sup>72</sup> Por. Dokumenty projektowe: *NIE DLA KUJONÓW – interaktywne nie lekcje w EKT*, UM Ełk 2009 [Archiwum EKD].

w przystępny sposób zapoznawali uczniów z tajnikami lingwistycznymi, kulturą krajów i problemami ich mieszkańców, specjalami regionalnymi oraz urokliwymi ich zakątkami. Zajęcia z przedmiotów ścisłych wybrane początkowo z *konieczności i grozy* szybko przekształciły się w niesamowitą przygodę z liczbami, wariacjami, powtórzeniami i kombinacjami. Czytelny przekaz i niesamowita atmosfera zajęć sprawiły, że wielu podopiecznych kontynuowało swe matematyczne doświadczenia.

*ZDANA MATURA 2009/2010*<sup>73</sup> to kolejna inicjatywa dydaktyczna realizowana w ramach Ełckiej Kuźni Talentów. Z uwagi na liczebność kandydatów do udziału w zajęciach – w bloku przedmiotów ścisłych, humanistycznych, językowych i przyrodniczych – odbyła się ona w dwóch edycjach, gromadząc łącznie 120 uczniów, 8 nauczycieli – w tym 3 ekspertów maturalnych. Ustna informacja zwrotna od uczestników – uzyskana po ogłoszeniu wyników egzaminu dojrzałości – pozwoliła świętować sukces efektywności kształcenia (ponad 90% zdawalności) i zmobilizować wysiłki do wznowienia projektu również w roku 2010/2011.

*KUFER MOŻLIWOŚCI – MATURA 2011*<sup>74</sup> to zmodyfikowana wersja zajęć dla 165 maturzystów, którzy wyrazili chęć udziału w tej nieodpłatnej formie kształcenia, przygotowującej ze wszystkich przedmiotów do egzaminu dojrzałości. Rozpoczęte w październiku zajęcia dydaktyczne prowadzone przez nauczycieli ekspertów maturalnych oraz pracowników naukowych zaprzyjaźnionych Uczelni Wyższych z Olsztyna i Białegostoku. Kolejne edycje realizowane w funduszy własnych Centrum – z których do 2020 r. skorzystało ponad 900 osób – zakończyły się sukcesem na poziomie 96% zdawalności. Od rozpoczęcia pandemii do chwili obecnej zajęcia – z przyczyn formalnych – uległy zawieszeniu<sup>75</sup>.

---

<sup>73</sup> Por. Dokumenty projektowe: *ZDANA MATURA 2009/2010*, UM Ełk 2009 [Archiwum EKD].

<sup>74</sup> Por. Dokumenty projektowe: *KUFER MOŻLIWOŚCI - MATURA 2011*, UM Ełk 2010 [Archiwum EKD].

<sup>75</sup> Ostatnia edycja projektu *ZDANA MATURA* zakończyła się w I semestrze roku szkolnego 2019/2020 wraz z wprowadzeniem nauki zdalnej.

W sierpniu 2011 r., podczas swojego pobytu w diecezji ełckiej, prefekt Kongregacji Nauki Wiary kard. G. Müller pobłogosławił w Uckie trzeci Szlak Papieski *Apostolów Miłosierdzia (kajakowy)* z Krutyni do Pisz. Trasa upamiętnia spływ kajakowy ks. Karola Wojtyły z 1957 r. Na przełomie lipca i sierpnia – wraz z grupą 26 młodych naukowców krakowskiego Środowiska, późniejszy papież, płynął od Sorkwit. Warto wspomnieć, że dla młodych naukowców – Danuty i Sługi Bożego Jerzego Ciesielskiego oraz Danuty i Stanisława Rybickich – była to podróż poślubna. Szlak otwarto 21 sierpnia 2015 r. z inicjatywy ordynariusza diecezji ełckiej bpa Jerzego Mazura SVD. Dzięki staraniom ks. Waldemara Sawickiego, proboszcza w Uckie i jego parafian wydarzenie to zostało upamiętnione w postaci obelisku nad brzegiem rzeki Krutyni. Myślą przewodnią całej trasy jest Miłosierdzie Boże i jego ziemscy orędownicy. Szlak wiodący łagodną rzeką Krutynią, prowadzący przez urokliwe strugi i piękne jeziora jest jednym najpopularniejszych tras kajakowych na Mazurach. Jest to również jeden z najatrakcyjniejszych szlaków wodnych w Polsce. Trasa szlaku została podzielona na 5 etapów: poświęcony kontemplacji Bożego Miłosierdzia; przypomina postać i przesłanie św. s. Faustyny Kowalskiej; przypomina postać bł. ks. Michała Sopoćko, spowiednika św. s. Faustyny i duchowego przewodnika; przypomina postać św. Jana Pawła II oraz stwarza okazję do refleksji nad własnym życiem i uczynionym w nim miejscu dla Bożego Miłosierdzia<sup>76</sup>.

W roku 2012 – wraz z ogłoszeniem Hildegardy z Bingen świętą (10 maja 2012) oraz Doktorem Kościoła (7 października 2012)<sup>77</sup> – podjęta została kolejna inicjatywa naukowa i szkoleniowa we współpracy

<sup>76</sup> Por. *Tchnienie historii*, dz. cyt., s. 63-67; *Wędrujemy...* dz. cyt., s. 97n; *Jan Paweł II wola...*, dz. cyt., s. 93-94; *Jan Paweł II – Święty...*, dz. cyt., s. 23; *Kajakowy Szlak Papieski Apostolów Miłosierdzia*, <https://caminojp2.pl/kajakowy-szlak-papieski-apostolow-milosierdzia/>; <http://centrumelk.pl/szlaki-papieskie/>; <https://zpp.elk.pl/pl/apostolow-milosierdzia/>; [dostęp: 15.02.2022].

<sup>77</sup> Por. E. Szymańska, *Pod prąd – o kobiecie renesansu w sercu średniowiecza. Rzecz o Hildegardzie z Bingen, Doktorze Kościoła*, w: *Veni Sancte Spiritus. Księga Pamiątkowa poświęcona Biskupowi Jerzemu Mazurowi*, red. W. Guzewicz, S. Strękowski, Ełk 2013, s. 411-423.



z profesorami i lekarzami z Polski, Niemiec, Francji i Szwajcarii, którzy w swej klinicznej i prywatnej praktyce medycznej stosują terapie rozpisane przez średniowieczną benedyktynekę. W minionym dziesięcioleciu Centrum Oświatowo Dydaktyczne – we współpracy z Polskim Towarzystwem Przyjaciół św. Hildegardy – zorganizowało Międzynarodowy Kongres Dziedzictwa św. Hildegardy w Gdańsku (Arena Gdańsk, 16-17 maja 2015)<sup>78</sup>, II Ogólnopolski Kongres Powrót do natury (MDK Otwock 14 września 2013<sup>79</sup>), sympozja ogólnopolskie (UM Gdańsk, 19 stycznia 2013<sup>80</sup>, WSDSAC Ołtarzew, 21 kwietnia 2018<sup>81</sup>, UKSW Warszawa 4 października 2014<sup>82</sup>), lokalne (COD Ełk 16 marca 2013<sup>83</sup>, MOSIR Suwałki 17 marca 2013<sup>84</sup>) oraz reprezentowało polskie środowisko na kongresach medycznych w Niemczech (Konstancja, Bielefeld)<sup>85</sup>.

W związku z wieloletnią współpracą z Fundacją Szlaki Papieskie z Krakowa, której misją jest dokumentalizacja wszystkich tras turystycznych pokonanych przez Karola Wojtyłę w różnych etapach jego

<sup>78</sup> Tytuł wydarzenia *Żyj w harmonii duszy i ciała, i bądź szczęśliwy!*, Informacje i opis wydarzenia <https://www.gdansk.pl/wydarzenia/Miedzynarodowy-Kongres-Dziedzictwa-sw-Hildegardy-z-Bingen,w,18785>; <https://www.frona.pl/a/zyj-w-harmonii-duszy-i-ciala-i-badz-szczesliwy,50767.html> [dostęp: 15.02.2022].

<sup>79</sup> Tytuł wydarzenia *Powrót do natury. Żyj w harmonii!*, Informacje i opis wydarzenia <https://hildegarda.edu.pl/wydarzenie/spotkanie/> [dostęp: 15.02.2022].

<sup>80</sup> Tytuł wydarzenia *Medycyna i życie św. Hildegardy z Bingen*, Informacje i opis wydarzenia <https://nauka.trojmiasto.pl/Medycyna-i-zycie-sw-Hildegardy-z-Bingen-imp340093.html?imp=340093&vop=std> [dostęp: 15.02.2022].

<sup>81</sup> Tytuł wydarzenia *Całościowa wizja św. Hildegardy*, Informacje i opis wydarzenia <https://hildegarda.edu.pl/wydarzenie/sympozjum-calosciowa-wizja-zdrowia-sw-hildegardy-z-bingen/> [dostęp: 15.02.2022].

<sup>82</sup> Tytuł wydarzenia *Powrót do natury*, Informacje i opis wydarzenia <https://hildegarda.edu.pl/iii-ogolnopolski-kongres-medycyny-sw-hildegardy-z-bingen/> [dostęp: 15.02.2022].

<sup>83</sup> Tytuł wydarzenia *Konferencja dla pacjentów*, Informacje i opis wydarzenia <https://hildegarda.edu.pl/course/konferencja-dla-pacjentow/> [dostęp: 15.02.2022].

<sup>84</sup> Tytuł wydarzenia *Medycyna i życie czyli program zdrowia św. Hildegardy z Bingen*, Informacje i opis wydarzenia <https://hildegarda.edu.pl/course/konferencja-dla-pacjentow-2/> [dostęp: 15.02.2022].

<sup>85</sup> Tytuł wydarzenia *Szkolenie medyczne III stopnia wg wskazań Hildegardy z Bingen*, Informacje i opis wydarzenia <https://hildegarda.edu.pl/wydarzenie/szkolenie-dla-lekarzy-z-zakresu-medycyny-sw-hildegardy-iii-stopien/> [dostęp: 15.02.2022].

życia – Centrum Oświatowo Dydaktyczne wraz z Uniwersytetem Rzeszowskim – którego K. Wojtyła był pierwszym *doktorem honoris causa* – i wspomnianą Fundacją zrealizowało projekt *Wędrujemy. Karol Wojtyła na turystycznym szlaku*. Uroczysta inauguracja plenerowej wystawy miała miejsce w gmachu Uniwersytetu Rzeszowskiego dnia 16 kwietnia 2014 r. oraz 5 sierpnia 2014 r. w Krakowie, na dziedzińcu krakowskiej kurii – przed laty jako siedzibie kard. Wojtyły<sup>86</sup>.

Począwszy od roku 2015 Centrum nawiązało współpracę z Ministerstwem Spraw Zagranicznych w ramach wygranego konkursu ofert na realizację zadania *Projekt Tchnienie historii powiew teraźniejszości. The breath of History, the Waft of the Present*<sup>87</sup>. TO NOWATORSKIE SPOJRZENIE NA PONAD TYSIĄCLETNIĄ HISTORIĘ, DZIEDZICTWO, TOŻSAMOŚĆ NARODOWĄ WPISANĄ W SERCA MIESZKAŃCÓW PÓŁNOCNO-WSCHODNIEJ CZĘŚCI KATOLICKIEJ POLSKI, KTÓREJ DOŚWIADCZENIEM PRAGNĘLIŚMY SIĘ PODZIELIĆ Z UCZESTNIKAMI ŚDM 2016. W projekcie wzięło udział ponad 1000 uczestników z różnych krajów świata, którzy skorzystali z ciekawej i skonstruowanej na tę okazję formy wypoczynku i duchowego doświadczenia na terenie diecezji ełckiej. Ewenementem było jednocześnie pielgrzymowanie wszystkich uczestników *Szlakami Papieskimi Tajemnice Światła i Tajemnice Zawierzenia* zarówno drogą lądową (autokarami i pieszo) oraz drogą wodną (kajaki, statki). Warto wspomnieć, że przy okazji realizowanego projektu na ponad 170 km trasie Szlaku Papieskiego *Tajemnice Światła* zastosowano nowoczesne technologie nawigacyjne (bicony) zintegrowane z dedykowaną aplikacją mobilną przygotowaną w 3 wersjach językowych<sup>88</sup>.

Z myślą o rodzinie i bezrobociu – szczególnie charakteryzującym tereny naszej diecezji – we współpracy z Ministerstwem Pracy Rodziny i Polityki Społecznej – Centrum zorganizowało Konferencję *POWER DLA*

---

<sup>86</sup> Por. *Wędrujemy...*, dz. cyt., s. 113-115.

<sup>87</sup> *Tchnienie historii...*, dz. cyt., s. 3-13.

<sup>88</sup> Tytuł wydarzenia *Projekt Zielone płuca Polski. Tchnienie historii powiew teraźniejszości. The breath of History, the Waft of the Present*, Informacje i opis wydarzenia <http://zpp.elk.pl/pl/home/> [dostęp: 15.02.2022].

MŁODYCH w pokamedulskim klasztorze na Wigrach. Jej celem było wskazanie kierunków poszukiwania funduszy na tworzenie nowych miejsc pracy, szczególnie dla osób do 26 roku życia oraz zwalczanie wykluczenia społecznego oraz polepszenie działań agend pomocy społecznej<sup>89</sup>.

Zwieńczeniem wysiłków – podejmowanych w ramach prowadzonej działalności poligraficzno-wydawniczej – było wpisanie Diecezjalnego *Wydawnictwa Adalbertinum* na listę wydawnictw punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, co nie tylko podkreśla jakość wykonywanej pracy, merytoryczność publikowanych prac, ale także otworzyło horyzonty współpracy z autorami spoza terenu diecezji ełckiej<sup>90</sup>.

Z uwagi na życzliwe przyjęcie projektu *Zielone płuca Polski. Tchnienie historii...* podjęto działania promujące Szlaki Papieskie na terenie diecezji oraz wykorzystanie ich potencjału w oddziaływaniu społecznym. Z tego względu do współpracy zaproszono ludzi kultury i sztuki ASP Kraków, Łódzką Szkołę Filmową i Wydział Aktorski Warszawskiej Szkoły Teatralnej. Owocem tej współpracy był projekt realizowany z UM Ełk zatytułowany *Kulturalny Ełk w sieci*, z którego skorzystało ponad 300 uczniów ełckich szkół podstawowych i średnich. Obecność i bezpośredni kontakt z aktorami, filmowcami i reżyserami pozwoliło poznać tajniki pracy twórczej oraz – w przypadku maturzystów – potwierdzić decyzję o wyborze tej ścieżki dalszej edukacji<sup>91</sup>. Ponadto utworzono nową stronę internetową Szlaków Papieskich i zintegrowaną aplikację mobilną – *CAMINOJP2* – ukazując tym samym Karola Wojtyłę jako człowieka kultury: twórcę, pisarza, poetę, aktora i oczywiście

---

<sup>89</sup> Tytuł wydarzenia *Power dla młodych*, Informacje i opis wydarzenia <http://centrum.elk.pl/consectetuer-lobortis-elit-nunc/> [dostęp: 15.02.2022].

<sup>90</sup> Por. *Wydawnictwo Adalbertinum zapunktowane na liście Wydawnictw MNISW !!!*, <http://centrumelk.pl/wydawnictwo-adalbertinum-zapunktowane-na-liscie-wydawnictw-mnisw/> [dostęp: 15.02.2022].

<sup>91</sup> Por. Dokumenty projektowe: *KULTURANY EŁK W SIECI*, UM Ełk 2019 [Archiwum EKD].

miłośnika przyrody: pielgrzyma, turystę i papieża, który wielokrotnie przebywał na terenie dzisiejszej diecezji ełckiej<sup>92</sup>.

Równoległe do przedstawionych powyżej działań – w kontekście 100-lecia urodzin św. Jana Pawła II – zrealizowano inicjatywę *Szlakowa Akademia Familijna JP2 (SZaFa JP2)*<sup>93</sup>. Inaugurując w ten sposób sezon turystyczny na Szlakach Papieskich<sup>94</sup> zachęcaliśmy i zapraszaliśmy Mieszkańców Ełku, Wigier oraz gości do uczestnictwa w plenerowej inicjatywie stanowiącej odpowiedź na potrzeby współczesnych rodzin, wspólnot, osób indywidualnych, którym coraz trudniej stać na straży kluczowych wartości, którym dawał w swym życiu pierwszeństwo wyjątkowy Gość tej ziemi – Karol Wojtyła jako pielgrzym, turysta, profesor, kapłan, biskup, kardynał i papież. Podążając Jego śladami stworzyliśmy możliwość doświadczenia kultury wypoczynku w malowniczym zakątku Polski oraz podjąć wysiłek osobistego rozwoju w miejscach przenikniętym duchem benedyktyńskiej modlitwy i pracy w Pokamedulskim Klasztorze na Wigrach. Oraz w Mieście Papieskim Ełku<sup>95</sup>. We współpracy ze studentami i doktorantami psychologii KUL oraz harcerzami Szczepu JP2 z Ełku w podzielonym na 4 moduły wydarzeniu (na Wigrach i w Ełku) – wzięło udział ponad 200 osób, dorosłych, dzieci, młodzieży oraz osób z niepełnosprawnością. Nie zabrakło osób, które skorzystały ze wpływu Kajakowym Szlakiem Papieskim *Tajemnice Zawierzenia* od klasztoru wigierskiego, z *Papieskiej gry terenowej* na terenie Miasta Ełk oraz warsztatów psychologicznych dla dzieci *Śladami Jana Pawła II* w Ełku i na Wigrach, kawiarenki małżeńskiej *Twórcze konflikty* oraz warsztatów dla kobiet realizowanych *Sztuka zarządzania sobą* w budynku Centrum<sup>96</sup>.

<sup>92</sup> Por. E. Szymańska, *CaminoJP2*, <https://caminojp2.pl/> [dostęp: 15.02.202].

<sup>93</sup> Por. Dokumenty projektowe: *SZAFA JP2*, UM Ełk 2019 [Archiwum EKD].

<sup>94</sup> Por. <https://suwalki.naszemiasto.pl/w-wigrach-ruszyla-szafa-jp2-promuja-papieski-szlak-zdjecia/ar/c1-5107423>; <https://benedyktyнки.pl/szafa-jp2-czyli-szlakowa-akademia-familijna-jp2/> [dostęp: 15.02.2022].

<sup>95</sup> Por. Dokumenty projektowe: *SZAFA JP2*, dz. cyt.

<sup>96</sup> Por. E. Szymańska, *Centrum Oświatowo Dydaktyczne*, dz. cyt., s. 163, 166-167; E. Szymańska, *Szafa JP2*, <https://benedyktyнки.pl/szafa-jp2-czyli-szlakowa-akademia-familijna-w-elku-i-warsztaty-benedyktynskie/> [dostęp: 15.02.2022].

Zwieńczeniem działań z obszaru kultury i turystyki na Szlakach Papieskich Diecezji Łódzkiej – na bazie wcześniejszych obserwacji, zapotrzebowania i rozpoznanego kierunku działań – jest (rozpoczęty w 2019 r. i trwający do końca 2022 r.) we współpracy z agendą rządową Narodowym Instytutem Wolności) projekt *SZaFa JP2 na kółkach w SACROTRUCKU*<sup>97</sup>.

Sacrotruck i wartościowa rozszerzona rzeczywistość VR to interaktywne muzeum, kino, mobilne centrum kultury, ośrodek szkoleń i warsztatów, centrum dowodzenia na czterech kołach, który dociera ze swoimi kulturalnymi i dydaktycznymi zasobami prosto do człowieka. Idea wykorzystania samochodu pół-ciężarowego jako ośrodek kultury ma na celu zwiększenie dostępności bogatych treści w mniejszych miejscowościach. SACROTRUCK w roku 2021 odwiedził już 22 parafie diecezji łódzkiej, a w roku 2022 odwiedzi kolejne 33. Ich wybór nie jest przypadkowy, bowiem w okolicach wielu z nich odpoczywał Karol Wojtyła – papież, miłośnik przyrody i sztuki.

Każda wizyta w danym miejscu trwa dwa dni, z których pierwszy przeznaczony został na kulturę, drugi – na spotkanie lub warsztaty w zależności od zapotrzebowania w danym miejscu. W programie wyjazdowym nie zabrakło okazji do spotkań z aktorami, pedagogami, historykami i psychologami. Spotkania mają charakter otwarty (zarówno dla dzieci, dorosłych, jak i seniorów), bowiem jedną z głównych idei projektowych jest zachęta i stworzenie okazji do integracji międzypokoleniowej.

W samochodzie można zobaczyć pamiątki związane ze Szlakami Papieskimi oraz pobytem Janem Pawłem II w diecezji łódzkiej. Ponadto można usiąść przy stoliku, wypić kawę, zjeść kremówkę papieską w ramach kawiarenki małżeńskiej czy skorzystać z projekcji przygotowanych

---

<sup>97</sup> Projekt został sfinansowany przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030; por. E. Szymańska, *SZaFa JP2 na kółkach w SACROTRUCKU*, [www.szlakipapieskie.eu](http://www.szlakipapieskie.eu) [dostęp: 15.02.2022]; Dokumenty projektowe: *SZaFa JP2 na kółkach w SACROTRUCKU*, NIW 2019-2022 [Archiwum EKD].

wywiadów z ostatnimi żyjącymi osobami, które wędrowały z Wojtyłą po Krakowie, po górach i pływały z nim na kajakach w różnych okresach jego życia. Można usłyszeć, dlaczego Jan Paweł II nazywany był Wujkiem, jak wyglądały spływy ze świętym, jakie piosenki śpiewał Wojtyła nad Hańczą – a to wszystko w interaktywnym muzeum.

Dzięki życzliwości Agencji Filmowej VHRHEOS z Warszawy, z którą realizowane były nagrania VR na trasach kajakowych Karola Wojtyły w naszej diecezji, ewenementem jest stworzenie możliwości optycznej przeniesienia się w wirtualną rzeczywistość do miejsc, gdzie swoje ślady odcisnął Wielki Święty. Są to jedyne pokazy filmowe w 360 stopniach w okularach VR w okolicy! Dotychczasowe wyjazdy jednoznacznie ukazały, że ta nowoczesna forma cieszy się największym zainteresowaniem niezależnie od wieku i płci, wśród palety możliwości atrakcji, jakie zostały przygotowane w Sacrotrucku.

Szerzenie kultury odbywa się w duchu wartości, jakimi kierował się Jan Paweł II. Papież Polak był poetą, aktorem, dramaturgiem, miłośnikiem podróży, wypraw kajakowych, wędrowek i wycieczek. Kochał piękno, sztukę i naturę, a trasy, które przemierzał wraz z młodymi naukowcami krakowskiego Środowiska akademickiego zostały nazwane *Szlakami Papieskimi*. Nazwa SACROTRUCK jest *mrugnięciem* w stronę foodtrucków, czyli mobilnych restauracji i barów z ambitnym podejściem do jakości serwowanego jedzenia. W odróżnieniu od foodtrucków ta mobilna *restauracja* karmi kulturą, sztuką i bogatymi treściami opartymi na wartościach nieprzemijających.

Inauguracja projektu miała miejsce w wyjątkowym miejscu i czasie – 7 czerwca 2021 r., w wigilię kolejnej rocznicy wizyty Ojca Świętego na Wigrach. Wydarzeniu towarzyszyło wiele atrakcji. O godz. 17.30 w kościele pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Wigrach wystawiono spektakl pt. *Przed Sklepem Jubilera* w reżyserii Danuty Róży Zawadzkiej, w wykonaniu Teatru Źródło. To jeden z najpiękniejszych dramatów Karola Wojtyły. Jak głosi podtytuł, jest to *medytacja o sakramencie małżeństwa przechodząca chwilami w dramat*. Spektakl, ukazując losy trzech par, staje się

doskonałym studium o relacjach rodzinnych, ale również o dorastaniu, poszukiwaniu sensu życia, odnajdywaniu nieprzemijających wartości i konfrontacji piękna miłości z otaczającą nas rzeczywistością.

Warto wspomnieć, że inspiracje między innymi do tego utworu Wojtyła czerpał na terenie diecezji ełckiej podczas spływu kajakowego z młodymi małżeństwami na Krutyni. Po spektaklu celebrowana była Msza św. pod przewodnictwem bpa Jerzego Mazura SVD, biskupa ełckiego, transmitowana przez TV Trwam, po której Pasterz pobłogosławił auto je posyłając na drogi diecezji ełckiej. Zwieńczeniem tego dnia była prezentacja okolicznościowego wykładu inauguracyjnego o Szlakach Papieskich w Polsce, przygotowanego przez uczestników wypraw z Karolem Wojtyłą i Zarząd Fundacji Szlaki Papieskie z Krakowa oraz rozmowy Niedokończone w Radio Maryja.

Do chwili obecnej Sacrotruck przejechał 2151 km, odwiedził 22 miejscowości, w których z warsztatów skorzystało w aktywny i odnotowany sposób 980 uczestników, a dał o sobie znać w mediach 87 189 zalogowanym osobom<sup>98</sup>.

Jesteśmy przekonani, że treści i atrakcje dostarczone przez SACROTRUCK jednoczą dwa pokolenia – tych, którzy wychowywali się za życia Jana Pawła II oraz tych, którzy znają Papieża Polaka jedynie z opowieści oraz stwarzają możliwość spojrzenia na przyrodę oczami Świętego oraz nauczenia się odpoczynku w miejscach naznaczonych Jego obecnością.

W połowę trzydziestoletniej historii diecezji ełckiej wpisuje się działalność Centrum Oświatowo Dydaktyczne, które dzięki Opatrzności Bożej i rozpoznaniem potrzebom diecezjan i gości oraz możliwościom tego terenu stworzyło wiele okazji do podnoszenia kompetencji osobowościowych, zawodowych, naukowych oraz tych z zakresu kul-

---

<sup>98</sup> Por. E. Szymańska, M. Sigiel, *Sprawozdanie SZaFa JP2 na kółkach w SACROTRUCKU za rok 2021*, NIW 2019-2022 [Archiwum EKD]; E. Szymańska, M. Sigiel, A. Miszczyk, *Sacrotruck w liczbach*, [https://www.facebook.com/search/photos/?q=szlaki%20papieskie%20-%20e%C5%82k&sde=Abr\\_hVNjMiuu8sjiWgXiHCoxOKZuMg7U5bdwXY0-5Bi7zfn2YJN-NUxHqVE\\_0ETUSaOaek83itdM1KQ0vNCCEUKbu](https://www.facebook.com/search/photos/?q=szlaki%20papieskie%20-%20e%C5%82k&sde=Abr_hVNjMiuu8sjiWgXiHCoxOKZuMg7U5bdwXY0-5Bi7zfn2YJN-NUxHqVE_0ETUSaOaek83itdM1KQ0vNCCEUKbu) [dostęp: 15.02.2022].

tury, sztuki i turystyki. Wiele z inicjatyw – oprócz statystyk – ma zawartą *implicite* wartość dodaną, której nie sposób zmierzyć czy wykazać wykresowo. Wyrażamy przekonanie, że wszystkie osoby, które na różny sposób miały okazję współpracować, współtworzyć czy korzystać z oferty Centrum Oświatowo Dydaktycznego Diecezji Ełckiej zostały ubogacone i mogą pomnażać doświadczone dobro w swoim środowisku, niezależnie od szerokości i długości geograficznej, na której się znalazły. Dziękujemy też wszystkim, którzy na przestrzeni 17 lat na różny sposób współpracowali lub też wspomogli działalność tej wyjątkowej instytucji.

\* \* \*

## **Educational and Didactic Center at the Service of the Inhabitants and Guests of the Ełk Diocese**

### **Summary**

The Educational and Didactic Center is one of the youngest institutions operating for 16 years within the structures of the Ełk diocese. It carries out tasks in the field of science, culture, art, tourism and education, upbringing, integrates generations, supports children and youth, married couples and families, people on the labor market and people with disabilities. It implements local, government and international projects. It is the Administrator of the Papal Trails, thus serving the inhabitants and guests of the Ełk diocese.

**Keywords:** science, culture, art, tourism, education, upbringing, Papal Trails.

### **Bibliografia**

- Bauer J., *Wyboiste koleiny losu*, Ełk 2007.  
*Diecezja Ełcka*, red. K. Bujnowski, Bydgoszcz 2009.



- Dokumenty projektowe: *KUFER MOŻLIWOŚCI - MATURA 2011*, UM Ełk 2010, [Archiwum EKD].
- Dokumenty projektowe: *KULTURANY EŁK W SIECI*, UM Ełk 2019, [Archiwum EKD].
- Dokumenty projektowe: *NIE DLA KUJONÓW – interaktywne nie lekcje w EKT*, UM Ełk 2009, [Archiwum EKD].
- Dokumenty projektowe: *NIE DLA MIERNIAKÓW*, UM Ełk 2009, [Archiwum EKD].
- Dokumenty projektowe: *SZaFa JP2 na kółkach w SACROTRUCKU*, NIW 2019-2022, [Archiwum EKD].
- Dokumenty projektowe: *SZAFa JP2*, UM Ełk 2019, [Archiwum EKD].
- Dokumenty projektowe: *TAJNIAK = TERENOWA AKADEMIA JUNIORA NAJLEPSZA INICJATYWA AKTYWNEGO KSZTAŁCENIA*, UM Ełk 2009, [Archiwum EKD].
- Dokumenty projektowe: *ZDANA MATURA 2009/2010*, UM Ełk 2009, [Archiwum EKD].
- Ełcka Kuźnia Talentów*, <https://archiwum.radio5.com.pl/kuznia-talentow-juz-dziala> [dostęp: 15.02.2002].
- Guzewicz W., *Śladami św. Brunona*, Ełk 2008.
- Guzewicz W., *Z dziejów Diecezji Ełckiej 1992-2007*, „Studia Ełckie” 10(2008), s. 163-191.
- Jan Paweł II – woła o naszą świętość*, red. E. Szymańska, Ełk 2019.
- Jan Paweł II w Diecezji Ełckiej*, red. J. Sikora, Ełk 1999.
- Kamińska H., *Idziemy śpiewać czerwcowe*, w: *Jan Paweł II. Święty, który chodził po naszej ziemi*, red. E. Szymańska, Ełk 2014, s. 95-97.
- Nadleśnictwo Augustów: leśnictwo puszczańskich kniei*, red. R. Rogoziński, A. Stachurski, Augustów 2009.
- Nadleśnictwo Szczebra: kraina puszczy, rzek i jezior*, red. R. Rogoziński, R. W. Łapińscy, Szczebra-Bryzgiel 2011.
- Ora et labora. Katalog do wystawy*, red. E. Szymańska, Ełk 2008.
- Pilnujcie mi tych szlaków czyli O tym, jak Ojciec Święty w polskie góry powraca*, red. A. Matuszczyk, U. Własiuk, Kraków 2002.
- Po szlakach Jana Pawła II w Diecezji Ełckiej. Przewodnik*, red. E. Szymańska, Ełk 2015.
- Powiat Ełcki - Kraina Szlaku Papieskiego*, red. E. Szymańska, R. Rogoziński, Ełk 2009.
- Pro patria: miejsca pamięci narodowej w Puszczy Augustowskiej*, red. A. Strumiłło, I. Górską, A. Matusiewicz, R. Rogoziński, Augustów 2014.
- Rezerwaty przyrody. Nature reserves*, red. R. Ziemblicki, R. Rogoziński, tłum. N. Lachert, Augustów 2013.
- Rogoziński R., *Tajemnice światła. Szlak Papieski Ełk-Wigry*, AFW MAZURY, Olsztyn 2009.
- Semenowicz E., *Historia Diecezji Ełckiej*, w: *Jan Paweł II. Święty który chodził po naszej ziemi*, red. E. Szymańska, Ełk 2014, s. 11-13.
- Skorupski J., *Opowieść oślepiętego mnicha*, Warszawa 2009.
- Statut Centrum Oświatowo Dydaktycznego z dnia 3 listopada 2005 r. [Archiwum EKD].
- Szlak Orła Białego*, red. R. Rogoziński, A. Strumiłło, Augustów 2015.

- Szlak Orła Białego: przewodnik*, red. W. Batura, R. Rogoziński, Nadleśnictwo Augustów 2015.
- Szlak Papieski Apostołów Miłosierdzia*, <https://caminojp2.pl/kajakowy-szlak-papieski-apostolow-milosierdzia/> [dostęp: 15.02.2022].
- Szlak Papieski Tajemnice Światła*, <http://www.polskaniezwykla.pl/web/route/5467,szlak-papieski-tajemnice-swiatla.html> [dostęp: 12.02.2022].
- Szlaki Papieskie Diecezji Elckiej*, red. E. Szymańska, E. Semenowicz, Elk 20011.
- Szymańska E., *CaminoJP2*, <https://caminojp2.pl/> [dostęp: 15.02.2022 r.].
- Szymańska E., *Centrum Oświatowo Dydaktyczne Diecezji Elckiej*, w: *Jan Paweł II woła o naszą świętość*, red. E. Szymańska, Elk 2019, s. 160-167.
- Szymańska E., *Intwstuj w siebie – Szkoła św. Benedykta jako droga do kształtowania dojrzałej osobowości*, Elk 2006 (program autorski; mps).
- Szymańska E., *Nie dla mierniaków*, <http://www.wdo.elk.pl/artykuly/14-informacje/62-niedla-mierniak-zajia-z-profilaktyki-uzalemniew-ekt> [dostęp: 15.02.2022].
- Szymańska E., *O wędrowaniu Szlakami Papieskimi*, „Martyria” 10(2017), s. 10.
- Szymańska E., *Pod prąd – o kobiecie renesansu w sercu średniowiecza. Rzecz o Hildegardzie z Bingen, Doktorze Kościoła*, w: *Veni Sancte Spiritus. Księga Pamiątkowa poświęcona Biskupowi Jerzemu Mazurowi*, red. W. Guzewicz, S. Strękowski, Elk 2013, s. 411-423.
- Szymańska E., *Power dla młodych*, <http://centrumelk.pl/consectetuer-lobortis-ELIT-nunc/>, [dostęp: 15.02.2022].
- Szymańska E., *Powiat Elcki – Kraina Szlaku Papieskiego*, Olsztyn 2010.
- Szymańska E., *SZaFa JP2 na kółkach w SACROTRUCKU*, [www.szlakipapieskie.eu](http://www.szlakipapieskie.eu) [dostęp: 15.02.2022].
- Szymańska E., *SZaFa JP2*, <https://benedyktynki.pl/szafa-jp2-czyli-szlakowa-akademia-fa-milijna-w-elku-i-warsztaty-benedyktynskie/> [dostęp: 15.02.2022].
- Szymańska E., *Szlaki Papieskie Diecezji Elckiej drogami rozwoju osobistego i całej rodziny*, w: *Jan Paweł woła o naszą świętość*, red. E. Szymańska, Elk 2019, s. 91-99.
- Szymańska E., *Szlaki Papieskie Diecezji Elckiej w sercu Wigierskiego Parku Narodowego*, „Kwartalnik Wigry” 3(2017), s. 20-21.
- Szymańska E., *Tylko dla twardzieli – szkoła życia św. Benedykta 2007*, (program autorski; mps).
- Tchnienie historii – powiew teraźniejszości. The breath of history, the waft of the present*, red. E. Szymańska, Elk 2015.
- W sercu Puszczy Augustowskiej*, red. R. Rogoziński, Płaska 2012.
- Wędrujemy... Karol Wojtyła na turystycznym szlaku. Camminiamo... Karol Wojtyła sull'itinerario turistico*, red. U. Własiuk, B. Szarzyńska, J. Horwat, Elk 2014.
- Własiuk U., *Na Pojezierzu Augustowsko-Suwalskim*, „Niedziela” 2008, nr 37, s. 20-21.
- Własiuk U., *Inny pomnik Jana Pawła II*, „Niedziela” 2008, nr 16, s. 38.

Własiuk U., *Rzecz o ks. Karolu Wojtyłę, nartach i czekoladzie na Papieskim Szlaku*, „Niedziela” 2005, nr 9, s. 13.

Własiuk U., *Szlaki Papieskie. Przewodnik (tom 1) – Tatry*, Edycja Świętego Pawła 2010.

Własiuk U., *Szlaki Papieskie. Przewodnik (tom 2) – Podhale*, Edycja Świętego Pawła 2010.

Własiuk U., *Szlaki Papieskie. Przewodnik (tom 3) – Orawa, Spisz, Pieniny*, Edycja Świętego Pawła 2011.

Własiuk U., *Szlaki Papieskie. Przewodnik (tom 4) – Beskid Żywiecki*, Edycja Świętego Pawła 2013.

Zarzycka B., Szymańska B., Rybarski R., *Psychologiczne aspekty podejmowania decyzji i rozpoznawania drogi życia 2007* (program autorski; mps).